

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.805/2022/6. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: Felperes1

(Cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Telek Zoltán Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Telek Zoltán ügyvéd)

Az alperesek: Alperes1

(Cím5) I. rendű

Alperes2

(Cím2) II. rendű

Az alperesek képviselői:

kamarai jogtanácsos

(Cím5) I. rendűért

Rideg Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Rideg Ákos ügyvéd) II. rendűért

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 56.Pf.637.635/2021/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 37.P.301.212/2020/60-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illeték bevételi számlájára 700.000 (hétszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2011. október 15-én az általa vezetett motorkerékpárral P. lakott területén, az úton a főút felől az Ú. utca irányába közlekedett. Az út és az Ú. utca kereszteződésében nekiütközött az S.J. által vezetett, az Ú. utcából az útra balra, a főút irányába kikanyarodó tehergépkocsi bal oldalának.

[2] A felperes a baleset következtében 8 napon túl gyógyuló, súlyos testi sérülést szenvedett.

[3] A balesetben részes tehergépkocsira az I. rendű alperesnél kötöttek kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést.

[4] Az 1024. számú út és az Ú. utca kezelője a II. rendű alperes.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárainak egyetemleges megtérítésére kérte az alperesek kötelezését.

[6] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[7] Az elsőfokú bíróság a 24.P.302.687/2015/47/I. számú – a korábbi közbenső ítéletének hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban meghozott – ítéletével a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az 56.Pf.638.394/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokaira utalva – helybenhagyta.

[8] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.21.175/2018/7. számú rész- és közbenső ítéletével a jogerős ítéletet részben – a II. rendű alperesnek fizetendő másodfokú perköltség viseléséről szóló rendelkezésre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a felperes által 2011. október 15-én elszenvedett közlekedési baleset bekövetkezéséért a II. rendű alperest 80%-os mértékű felelősség terheli. Az elsőfokú bíróságot a felperest ennek alapján megillető követelés összegének elbírálására utasította.

[9] A felperes módosított keresetében egyösszegű vagyoni kártérítésként a balesetben tönkrement ingóságai, kórházi ingóságok, ápolás és gondozás költsége, közlekedési többletköltség, közlekedési kísérő költsége, kórházi látogatás költsége, kulturális többletkiadás, otthontartózkodás miatti többletkiadás és a motorkerékpárban bekövetkezett kár megtérítésére, kártérítési járadékként háztartási kisegítői járadék, gyógytorna és uszoda járadék, gyógyszerjáradék, keresetveszteségi járadék és erőmegfeszítési járadék, valamint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest.

[10] A II. rendű alperes ellenkérelmében vitatta a megtéríteni kért károk mértékét, és hivatkozott annak a felperes általi bizonyítatlanságára.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével 5.925.056 forint felperes részére történő megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes részére 2011. október 15-től 2013. október 15-ig terjedő időre havi 6.000 forint járadékot állapított meg, amelyből a II. rendű alperest havi 4.800 forint megfizetésére kötelezte. A felperes részére 2011. október 15-től 2013. december 31-ig terjedő időre havi 78.300 forint járadékot állapított meg, amelyből a II. rendű alperest havi 62.640 forint megfizetésére kötelezte. Kötelezte a II. rendű alperest 2.735.160 forint lejárt járadék és abból 1.075.200 forint után 2011. október 15-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat felperes részére való megfizetésére. Kötelezte továbbá a II. rendű alperest, hogy 2011. október 15-től véghatáridő nélkül fizessen meg a felperes részére havonta előre 8.000 forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[12] A balesetben tönkrement ingóságok esetében utalt arra, hogy a felperes az igényét megalapozó számlákat ugyan nem csatolt, de ez a kereset elutasítását nem indokolhatta. Életszerűnek tartotta a felperesnek azt az előadását, hogy a keresetben megjelölt ingóságok a baleset következtében tönkrementek. Azok közül a bukósisak, a kesztyű és a kabát értékét mérlegeléssel 40.000 forintban, a felperes által viselt ruházat értékét az általa feltüntetett 15.000 forintban, az óra értékét 8.000 forintban, míg a mobiltelefon értékét 10.000 forintban határozta meg, és erre tekintettel, a kármegosztás arányában 58.400 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

[13] A kórházi ingóságok kapcsán ugyancsak életszerűnek találta a felperesnek azt az előadását, hogy a kórházi ellátása során indokolt volt számára új ingóságok beszerzése, és mivel a felperes azok értéke 50%-ának megtérítését kérte, ezért a követelést nem tekintette eltúlzottnak, és azt 6.800 forint összegben alaposnak ítélte.

[14] Az ápolás és gondozás költsége vonatkozásában tényként fogadta el, hogy e teendőket a felperes szülei végezték. Figyelemmel volt a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértőnek az ápolás és gondozás indokoltságával és idősükségletével kapcsolatos megállapításaira. A gondozás költségénél azonban a keresetben feltüntetett 4.000 forintos óradíjat jelentősen eltúlzottnak tartotta, ahelyett kiindulási alapként a minimálbér összegét vette figyelembe, és a hozzátartozó által végzett munka értékét a minimálbér egy órára eső összege 75%-ában fogadta el. Ennek alapján a 2011. október 26-tól 2012. február 26-ig terjedő időre mindösszesen 270.156 forint költséget fogadott el, amelyből a II. rendű alperest a kármegosztás arányában 216.125 forint megfizetésére kötelezte. Az ápolási költség vonatkozásában – tekintettel annak rendkívül csekély (alkalmanként 10 perces) időtartamára – a keresetet elutasította.

[15] A közlekedési többletköltség kapcsán értékelte, hogy a szakvélemény szerint a felperes tömegközlekedési eszközt a baleset után 3-4 hónapig, majd az idegrekonstruktív műtétek után 3-3 hétig nem tudott igénybe venni. Erre az időszakra összesen 104.664 forint

üzemanyagköltséget állapított meg, és abból a II. rendű alperest 83.731 forint megfizetésére kötelezte.

[16] A közlekedési kísérő igénybevételét a szakvélemény alapján a fentiekben megjelölt időtartamban indokoltnak tartotta, annak költségét 100.000 forintban határozta meg, amelyből a II. rendű alperest 80.000 forint megfizetésére kötelezte.

[17] A kórházi látogatás költsége esetében teljesen életszerűnek tekintette, hogy a személygépkocsival rendelkező szülők a kórházba került gyermeküket minden nap meglátogatták. Az emiatt felmerült és a II. rendű alperes által megtérítendő többletköltség összegét mérlegeléssel 17.600 forintban állapította meg.

[18] A kulturális többletkiadással kapcsolatban kiemelte, hogy a felperes a baleset utáni kényszerű otthontartózkodásának időszakára nézve érvényesítette a követelését. E körben értékelte a felperes személyes előadását, és a II. rendű alperes által megtérítendő többletkiadás mértékét mérlegeléssel 80.000 forintban határozta meg.

[19] Az otthontartózkodás miatti többletkiadást illetően életszerűnek minősítette a felperesnek azt az előadását, hogy a huzamos otthonléttel szükségszerűen emelkedik a rezsiköltség, a felperes igényét ugyanakkor eltúlzottnak találta, és a többletkiadás összegét mérlegeléssel havi 6.000 forintban állapította meg. Erre tekintettel, 18 hónappal számolva a II. rendű alperest 86.400 forint tekintetében marasztalta.

[20] A motorkerékpárban bekövetkezett kár összegét a perben kirendelt igazságügyi gépjárműszakértő szakvéleményének alapulvételével határozta meg, és figyelembe vette, hogy aszerint a motorkerékpár balesetkori forgalmi értéke 825.000 forint, míg a roncs értéke 205.000 forint volt. A II. rendű alperest e két érték különbözete 80%-ának, 496.000 forintnak a megfizetésére kötelezte.

[21] A járadékigények közül a háztartási kisegítői járadék esetében abból a szakértői megállapításból indult ki, hogy a felperes mindkét felső végtag teljes funkcióját igénylő munkákat nem, vagy csak nagyon nehezen tud végezni. Figyelemmel volt a felperes személyes előadására és a tanúk vallomásaira is, amelyekkel bizonyítottanak fogadta el, hogy a felperes és szülei a baleset előtt állatokat tartottak, a ház körüli kertet művelték. Mivel azonban az e tekintetben mutatkozó negatív irányú változás nem kizárólag a felperes baleset következtében megváltozott munkaképességére, hanem a szülei egészségi állapotának megromlására is visszavezethető volt, a járadék mértékét mérlegeléssel, a kármegosztást is figyelembe véve havi 8.000 forintban állapította meg.

[22] A gyógytorna és uszoda járadék vonatkozásában tekintettel volt arra, hogy az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye szerint a gyógytorna, valamint a fizioterápiás és ingeráram kezelések a felperes számára indokoltak voltak, az otthon végzett, vagy szakember által vezetett torna pedig az állapot megőrzése céljából mindenképpen hasznos lehet. Figyelembe vette azonban azt is, hogy az úszásra szakorvosi javaslat nem volt, és a felperes maga sem állította annak rendszeres végzését. Emiatt a gyógytorna tényleges igénybevételének a felperes által megjelölt időtartamára, 2011. október 15-től 2013. október

15-ig havi 5.000 forint járadékot határozott meg, amelyből a II. rendű alperest havi 4.000 forint megfizetésére kötelezte.

[23] A gyógyszerjáradék tekintetében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a szakvélemény szerint a sérülések jellegére figyelemmel a balesetet követő egy évig volt indokolt fájdalomcsillapító és B-vitamin használata. Utalt arra, hogy ezzel szemben a felperes a jelenlegi rendszeres gyógyszereszedést maga sem állította, és olyan szakorvosi javaslat sem volt, amely a balesetet követő gyógyszerhasználatot igazolhatta volna. Ennélfogva a 2011. október 15-től 2012. október 15-ig terjedő időre a járadék mértékét mérlegeléssel havi 10.000 forintban állapította meg, és abból a II. rendű alperest havi 800 forint megfizetésére kötelezte.

[24] A keresetveszteségi járadék esetében rögzítette, hogy a szakvélemény szerint a felperes munkaképessége a baleset folytán csökkent, ezért az igény jogalapja a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 356. § (2) bekezdése alapján fennáll. Arra is hivatkozott, hogy a keresetveszteség megállapítása során a régi Ptk. 357. § (1) bekezdése szerint kiindulási pontként a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset havi átlaga szolgál. Ehhez képest tekintettel volt arra, hogy a felperes a 2010. évre vonatkozó adóbevallást nem csatolt, és azt sem tudta megjelölni, hogy a munkaviszonya milyen okból szűnt meg 2011. október 31-én. A keresetveszteség kiszámításának alapjaként a felperes által csatolt 2011. évi adóbevallással igazolt, havi 78.300 forint, adóval és járulékkal csökkentett jövedelmet fogadta el. Kiemelte továbbá, hogy bár a felperest a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 141. § (2) és (6) bekezdése alapján felhívta részletes tényelődás megtételére és bizonyítékai csatolására, a felperes e felhívásnak nem tett eleget. A rendelkezésre álló adatok alapján, a régi Ptk. 357. § (1) bekezdésének alkalmazásával a 2011. október 15-től 2013. december 31-ig terjedő időre havi 78.300 forint járadékot állapított meg, és abból a II. rendű alperest havi 62.640 forint tekintetében marasztalta. Vizsgálta azt is, hogy a felperesnek felróható-e, hogy a munkája elvesztése után nem helyezkedett el újból. Ezzel összefüggésben figyelembe vette, hogy a szakvélemény szerint a felperes a balesetből eredően 2013-ig volt munkaképtelen, és ehhez képest csak 2016. július 14-én létesített munkaviszonyt.

[25] Az erőmegfeszítési járadékigény megalapozatlanságát azzal indokolta, hogy a bírói gyakorlat szerint rendkívüli munkateljesítményre hivatkozással önálló járadékot igényelni nem lehet.

[26] A nem vagyoni kártérítési igény kapcsán figyelemmel volt arra, hogy a szakvélemény szerint a felperes a balesetben többszörös törést, idegsérülést és agyrázkódást szenvedett, mozgásszervi és neurológiai egészségkárosodás alakult ki nála, és az állapotában javulás nem várható. Azt is lényegesnek tartotta, hogy a felperes nagyon fiatalon, még a családalapítás előtt szenvedte el a súlyos balesetet, amelynek következtében az élete gyökeresen megváltozott, maradványállapota a közlekedés, az utazás, a munkavégzés, a sportolás és a kirándulás terén is akadályozza. Hivatkozott a perben kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő megállapításaira, amelyek szerint a felperest mélyen fekvő hangulat, csökkentértékűség érzése és önbizalomhiány jellemzi, az érzelmi működési problémái a párkapcsolat kialakításában és fenntartásában nehézséget okoznak számára. Mindezeket figyelembe véve, a baleset időpontjában irányadó ár- és értékviszonyokra, valamint a bírói gyakorlatra is tekintettel 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott indokoltnak,

amelyből a II. rendű alperest 80%-os kárfelelőssége miatt 4.800.000 forint megfizetésére kötelezte.

[27] A felperes és a II. rendű alperes fellebbezései folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a II. rendű alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 5.881.856 forintra, a lejárt járadék összegét 1.750.080 forintra, a 2011. október 15-től fizetendő késedelmi kamat alapjául szolgáló tőke összegét 998.400 forintra leszállította. A 2011. október 15-től 2013. október 15-ig terjedő időre megállapított járadékra vonatkozó rendelkezést mellőzte, és úgy rendelkezett, hogy a II. rendű alperes 2011. október 15-től 2013. október 15-ig terjedő időre a felperesnek havi 1.600 forint járadék megfizetésére köteles. A 2011. október 15-től 2013. december 31-ig terjedő időre megállapított járadékra vonatkozó rendelkezést mellőzte, és úgy rendelkezett, hogy a II. rendű alperes 2011. október 15-től 2012. október 15-ig terjedő időre a felperesnek havi 62.640 forint járadék megfizetésére köteles. Egyebekben – a per főtárgya tekintetében – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[28] Előrebocsátotta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező részének megfogalmazása pontatlan, mert a felperes keresete marasztalásra irányult, és ezért nem volt helye megállapítására vonatkozó rendelkezéseknek.

[29] Rögzítette, hogy a felperes a fellebbezésében a gondozás költsége, a közlekedési kísérő költsége és a háztartási kisegítői járadék tekintetében az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadta. Ezzel kapcsolatban megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Arra is utalt, hogy a felperes felhívás ellenére az egyes kereseti kérelmek vonatkozásában részletes tényállításokat nem tett, és követeléseit igazolására további bizonyítékokat nem csatolt. Emiatt nem tartotta kifogásolhatónak, hogy az elsőfokú bíróság a mérlegelés során a jogszabályi rendelkezések alapján a minimálbér egy órára eső összegének 75%-át vette kiindulási alapul. Az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét okszerűnek minősítette. Mindezek miatt nem fogadta el a felperesnek azt a fellebbezési hivatkozását, hogy a megjelölt kereseti követelések vonatkozásában a „minimálbéres” megközelítés helytelen volt. Az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját is osztotta, hogy az ápolási feladat beleolvadt a napi gondozási tevékenységbe, és ezért ebben a körben a kereset elutasítása jogszabálysértés nélkül történt.

[30] A kulturális többletkiadás tekintetében kifejtette, hogy a felperes az adatszolgáltatási kötelezettségét felhívás ellenére nem teljesítette, mert nem tárta fel kellő részletességgel, a költségei a baleset következtében milyen módon, mennyiben növekedtek.

[31] Az otthontartózkodás miatti többletkiadás vonatkozásában hivatkozott arra, hogy bár a peradatokból kitűnően a felperes a szüleivel él együtt, de nem volt azzal kapcsolatos tényelődása, hogy a baleset előtt a rezsiköltség viselése miként történt, és semmilyen módon nem igazolta a többletköltség baleset utáni felmerülését. Álláspontja szerint ezért csak a II. rendű alperes által elismert 43.200 forint ítélt meg, amely összeg életszerűen lefedi a felperes személyes szükségletei folytán felmerült telefon-többletköltséget. Emiatt a II. rendű alperes fellebbezése alapján a marasztalási összeget eszerint szállította le.

[32] A gyógytorna és uszoda járadék tekintetében kiemelte, hogy az orvosi iratok és a szakvélemény nem támasztotta alá e tevékenységek végzésének véghatáridő nélküli indokoltságát. Hangsúlyozta, hogy 2012 novemberét követően a gyógytorna és a fizioterápia szükségességéről információ, szakorvosi javaslat nem állt rendelkezésre, és az úszásra vonatkozó szakorvosi javaslat egyáltalán nem volt. Hivatkozása szerint ezért az elsőfokú bíróság a járadékigény időtartamát helytállóan határozta meg. Mivel pedig az összegszerűséget a felperes részéről bizonyítatlannak találta, ezért a járadék havi összegét a II. rendű alperes által elismert összegre, havi 800 forintra, s így a marasztalás összegét 19.200 forintra leszállította.

[33] A gyógyszerjáradék kapcsán rámutatott arra, hogy a felperes állításával szemben a szakvélemény a megjelölt gyógyszerek indokoltságát nem támasztotta alá, mivel azokra nézve orvosi utasítás, szakorvosi javaslat nem állt rendelkezésre. Ehhez képest okszerűnek minősítette az elsőfokú bíróságnak azt a mérlegelését, amely szerint a járadékigény a szakvéleményre figyelemmel egy évig indokolt, különös tekintettel arra, hogy a felperes a jelenlegi gyógyszerhasználatot maga sem állította.

[34] A keresetveszteségi járadékot illetően helyesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt az eljárását, hogy kiindulási alapként a rendelkezésre álló 2011. évi adóbevallás adatait vette figyelembe, és a keresetveszteség havi összegét a kármegosztásra is tekintettel 62.640 forintban állapította meg. Egyetértett ugyanakkor a II. rendű alperesnek azzal a fellebbezési hivatkozásával, hogy mivel a felperes előadása szerint 12 hónapig volt munkaképtelen, ezért a járadékra is csak ebben az időtartamban lehetett jogosult. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróságtól eltérően a járadékot a 2011. október 15-től 2012. október 15-ig terjedő időre, 751.680 forint összegben állapította meg.

[35] Osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a rendkívüli munkateljesítmény nem lehet alapja önálló járadékigénynek, és emiatt a felperes erőmegfeszítési járadék iránti igénye nem volt megalapozott.

[36] A nem vagyoni kártérítési igény esetében rögzítette, hogy a felperes testi épséghez és egészséghez való személyhez fűződő jogai sérültek. Nem értett egyet a felperesnek azzal a fellebbezési érvelésével, amely szerint a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor az átlagbér és az ingatlanárak elmúlt években bekövetkezett változását is értékelni kellene. A felperes fellebbezésében megjelölt eseti döntéseket sem tudta figyelembe venni, mert azok tényállását lényegesen eltérőnek minősítette. Kiemelte azonban, hogy a nem vagyoni kártérítésnél kármegosztásnak nincs helye, a mérlegelés során azonban figyelembe kell venni a károsult közrehatását. Ennyiben pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását. Mindazonáltal arra a következtetésre jutott, az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét – a károsult közrehatásra is tekintettel – a felperest ért nem vagyoni hátrányok jellegével és azok súlyosságával arányban állóan állapította meg, és a megítélt nem vagyoni kártérítés alkalmas a nem vagyoni hátrányok kompenzálására, továbbá megfelel a baleset idején irányadó értékviszonyoknak, valamint a hasonló ügyekben megítélt összegeknek.

[37] A felperesnek az elsőfokú ítélet kereseti illeték viseléséről szóló rendelkezését támadó fellebbezését sem találta megalapozottnak. Ezt azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a

per tárgyának értékét helyesen határozta meg, és a felperes terhére megállapított eljárási illeték törlésére lehetőség nincs, annak jogszabályi alapját a felperes meg sem jelölte. Észlelte ugyanakkor, hogy a meg nem fizetett kereseti illeték mértéke helyesen 1.500.000 forint volt, és ezért a felperes által az állam javára fizetendő kereseti illeték összegét 1.065.000 forintra leszállította.

A felülvizsgálati kérelem

[38] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság egy másik tanácsának új határozat hozatalára való utasítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek a „fellebbezési kérelme szerinti megváltoztatását” kérte.

[39] Megsértett jogszabályhelyként az elsődleges kérelem tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 12. § f) pontját, a másodlagos kérelem vonatkozásában a régi Pp. 206. § (3) bekezdését és a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését jelölte meg.

[40] Az elsődleges kérelmét azzal indokolta, hogy álláspontja szerint a jogerős ítélet meghozatalában az ügy tárgyilagossá megítélésére nem képes bírók vettek részt, a tanács elnöke és az előadó bíró ugyanis tagjai voltak a másodfokú bíróság annak a tanácsának, amely a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó korábbi ítéletet meghozta. Mindezt súlyosan aggályosnak tartotta, és állította, hogy a jogerős ítélet megállapításai egyértelműen „sértődöttek”, a személyi sérüléssel ügyekben irányadó bírósági mérlegelési gyakorlat támasztotta elvárásokhoz képest indokolatlanul túlzóak. Előadta, hogy a kizárási kérelmét kellő időben előterjeszteni azért nem tudta, mert 4 év távlatából a korábbi határozat meghozatalában részt vett bírókra már nem emlékezett. Utalt egyben arra, hogy a kizárási kérelem előterjesztését a törvény nem köti határidőhöz.

[41] A másodlagos kérelmének indokaiként megismételte a fellebbezésében foglaltakat, egyúttal kérte az elsőfokú eljárásban 2015. július 3-án benyújtott beadványában előadottak figyelembevételét. Továbbra is alapvetően tévesnek tartotta azt a megállapítást, hogy az óradíj meghatározása során a minimálbér összege megfelelő kiindulási alapként szolgálhat. Fenntartotta: e tárgykörben az efféle tevékenységet háznál végző személyek óradíja az elfogadható, ami köztudomású ténynek minősül. Nem értett egyet azzal, hogy a bíróságok az ápolási költség vonatkozásában külön díjat nem állapítottak meg, holott a szakvélemény azt alátámasztotta. A szakvéleménnyel ugyancsak bizonyítottnak tartotta a gondozás, a közlekedési kíséret, a kulturális többletkiadás és az otthontartózkodás miatti többletkiadás megtérítése iránti igényét. Nézete szerint e követelése nem eltúlzottak, ugyanakkor a javára megítélt kártérítések összege rendkívül alacsony, egyben életszerűtlen. A II. rendű alperes által a jogerős ítélet alapján fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét is rendkívül alacsonynak és a bírói gyakorlattal ellentétesnek nevezte. Kiemelte, hogy a szakvélemény szerint a baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodása 40%-os, míg a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 50%-os mértékű. Hangsúlyozta, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor figyelemmel kell lenni a társadalmi értékviszonyok változására is, és e körben ismételten hivatkozott a munkabérek és az ingatlanárak elmúlt években bekövetkezett emelkedésére. A járadékigények közül a gyógytorna és uszoda járadék

tekintetében kiemelte, hogy annak indokoltságát a szakvélemény alátámasztotta. Ezzel kapcsolatban elfogadhatatlannak tartotta a bíróságok által alkalmazott időbeli korlátozást, mivel állítása szerint az említett tevékenységekre az egészségi állapota fenntartása érdekében véghatáridő nélkül szüksége van. Az általa megjelölt gyógyszerek szedésének szükségességét a szakvéleménnyel ugyancsak alátámasztottak, míg a gyógyszerek árát köztudomású ténynek tekintette. Megismételte azt a hivatkozását is, hogy az 50%-os mértékű baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése nyilvánvalóan alátámasztja a keresetveszteségi járadék iránti igényét. Érvelése szerint a bíróságok teljességgel megalapozatlanul és iratellenesen korlátozták e járadékra való jogosultságának időtartamát. Ezzel kapcsolatban kérte figyelembe venni a keresetpontosítást tartalmazó beadványában kifejtett indokait, és az általa csatolt okiratok tartalmát.

[42] Kérte továbbá a terhére megállapított eljárási illeték törlését, amit azzal indokolt, hogy a keresete nem volt eltúlzott. Kérte egyúttal a pertárgy értékének meghatározása és az illeték számítása során a régi Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontjának alkalmazását.

A Kúria döntése és jogi indokai

[43] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[44] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

[45] A felperes az elsődleges kérelmét a Pp. 12. § f) pontjának sérelmére alapította. Ez az eljárásjogi jogszabályhely – a Pp. 629. §-ában és 630. § (1) bekezdésében meghatározott – időbeli hatályára tekintettel nem volt alkalmazható, a perben még a régi Pp. rendelkezései voltak irányadóak. Mivel azonban a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történt hivatkozás a jogszabálysértés tényére, és csak a megsértett jogszabályhely megjelölése volt téves, ezért a régi Pp. 272. § (3) bekezdése szerint ezen okból a felülvizsgálati kérelem nem volt elutasítható. A felperes fenti jogállítása a bírák kizárásának szubjektív okát szabályozó, lényegében azonos tartalmú régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésére történt hivatkozásként volt értékelendő.

[46] A régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja értelmében az ügy elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügynek tárgyilagos megítélése egyéb okból nem várható (elfogultság). A régi Pp. 16. § (4) bekezdése szerint a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alá tartozó kizárási okot a fél a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha nyomban valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és a tudomásszerzés után az okot nyomban bejelenti. A per során elő nem terjesztett elfogultsági kifogásra hivatkozó felülvizsgálati kérelem alaptalan (BH 1997.425.II.). A felülvizsgálati kérelemben az első- és másodfokú eljárásban kizárási indítvánnyal nem érvényesített elfogultsági ok már nem terjeszthető elő (Kúria Pfv.IV.21.794/2018/6.). A felülvizsgálati eljárás szabályai nem adnak lehetőséget annak megítélésére, hogy a másodfokú bíróság bírója elfogultnak tekintendő-e [Kúria Gfv.VII.30.211/2018/8. (BH 2019.206.I.)]. A Kúria ezért a jogerős ítélet meghozatalában

részt vett bírakkal szemben fennálló szubjektív kizárási okra történt felülvizsgálati hivatkozást érdemben nem vizsgálhatta.

[47] A régi Pp. 206. § (3) bekezdésének és a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének megsértésén nyugvó másodlagos kérelem – a felperes fellebbezésének tartalmát is figyelembe véve – a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására és az alperesnek a keresettel egyező marasztalására irányult. Ennek ellenére két olyan kártérítési követelés is volt, amelyek tekintetében az elsőfokú bíróság ugyan a keresetet részben elutasította, a felperes azonban az azokkal kapcsolatos indokait sem a fellebbezésében, sem – az abban foglaltakat megismétlő – felülvizsgálati kérelmében nem ismertette. Emiatt – a régi Pp. 272. § (2) bekezdésére, valamint az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontjára is figyelemmel – a balesetben tönkrement ingóságok értéke és a közlekedési többletköltség megtérítése iránti követelések megalapozottságának vizsgálata sem képezhetette a felülvizsgálat tárgyát. Mivel pedig a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő – a jogi álláspont kifejtése és a jogszabálysértés konkrét megjelölése nélkül – a korábbi beadványokra utalni [Kúria Pfv.III.20.559/2021/11. (BH 2022.152.)], ezért a felperesnek a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, a keresetpontosítást tartalmazó beadványában és a fellebbezésében kifejtett jogi érvei csak annyiban voltak figyelembe vehetőek, amennyiben azok a felülvizsgálati kérelemben, annak kötelező tartalmi kellékeinek feltüntetésével is megjelentek.

[48] A felperes által megjelölt régi Pp. 206. § (3) bekezdése a szabad belátás szerinti döntésről rendelkezik, ami arra ad lehetőséget a bíróságnak, hogy – ha az összecszerűség bizonyítás útján nem állapítható meg – a követelés összegét a per összes körülményének mérlegelésével a saját belátása szerint határozza meg. A szabad belátás alkalmazására tehát csak objektív bizonyíthatatlanság esetén kerülhet sor (Kúria Pfv.III.21.397/2021/8.). Ez nem azonos a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében szabályozott szabad bírói mérlegeléssel. Noha a felperes az utóbbi jogszabályhely megsértését a felülvizsgálati kérelmében külön nem állította, de miután az annak alkalmazásával összefüggő indokokat is előadott, és a bizonyítékmérlegelésen alapuló egyes ténymegállapításokat vitatta, a korábbiakban már hivatkozott régi Pp. 272. § (3) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálatnak ennek az eljárási szabálysértésnek a vizsgálatára is ki kellett terjednie. E körben abból kellett kiindulni, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni [Kúria Pfv.I.21.474/2011/10. (BH 2013.119.II.)]. A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (Kúria Pfv.III.20.229/2022/5. (BH 2022.293.)).

[49] A perben eljárt bíróságok a fentieknek megfeleltethető bizonyítékmérlegelési hibát a felülvizsgálati kérelemmel érintett követelések fennállása és mértéke szempontjából lényeges tények megállapítása során nem vétettek. Az egyösszegű vagyoni kártérítési követelések közül a gondozás és a közlekedési kísérő költsége, míg a járadékkövetelések közül a háztartási kisegítő költsége esetében a szakértői bizonyítás eredményét helyesen értékelték, az említett tevékenységek indokoltságát és időszükségletét – a felperes által sem vitatottan – aggálymentes szakvélemény alapján határozták meg. Az e követelések mértékének megállapításakor alkalmazott számítás, vagyis a minimálbér egy órára eső összege 75%-ának alapulvétele sem jelentett okszerűtlen bizonyítékmérlegelést, és nem eredményezte a

felülvizsgálati kérelemben feltüntetett anyagi jogi jogszabályhely, a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének megsértését. A felperes ugyanis – ahogyan azt a jogerős ítélet indokolása is tartalmazza – ebben a körben egyéb bizonyítást nem ajánlott fel, és a felsorolt tevékenységek díjazásának mértékével kapcsolatos adatokat sem közölt. A fellebbezésében és a felülvizsgálati kérelmében foglalt okfejtésével szemben az utóbbiak nem tekinthetők a köztudomás körébe tartozó, s ekként a bíróság által a régi Pp. 163. § (3) bekezdése szerint bizonyítás nélkül megállapítható tényeknek. Ehhez képest nem volt akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a mérlegelése során a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló jogszabályban foglaltakat mint irányadó adatot vegye figyelembe [hasonlóan: Kúria Pfv.III.20.200/2016/4. (BH 2017.92.II.)]. A bíróságok tekintettel voltak továbbá arra, hogy a szakértő az ápolás időtartamát rendkívül csekély mértékűnek véleményezte, és ezért helytállóan határozta a kereset e részének elutasításáról.

[50] A felperesnek a kulturális többletkiadás és az otthontartózkodás miatti többletkiadás megtérítése iránti követeléseinek megalapozásához az említett költségeknek a balesetet követő, arra visszavezethető növekedését és annak mértékét kellett volna bizonyítania, ezt a feladatát azonban nem teljesítette, a tényállításai sem voltak kellően részletesek, az alperes ezért csak az általa elismert összeg erejéig volt marasztalható.

[51] A gyógytorna és uszoda járadék, valamint a gyógyszerjáradék tekintetében a megtéríteni kért költség szükségességét a szakvélemény alátámasztotta, de annak a felperes által állított, időbeli korlátozás nélküli fennállását és a költség mértékét nem igazolta. A másodfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy a gyógytorna és uszoda járadék esetében a gyógytorna és a fizioterápia szükségességéről információ, szakorvosi javaslat nem állt rendelkezésre, míg az úszásra vonatkozó szakorvosi javaslat egyáltalán nem volt. A gyógyszerjáradék vonatkozásában pedig arra kellett figyelemmel lenni, hogy a szakértő a fájdalomcsillapító szedését egy évig tartotta indokoltnak, és a jelenlegi rendszeres gyógyszerhasználatra vonatkozó állítása a felperesnek nem volt. A felperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen hivatkozott továbbá arra, hogy a gyógyszerek ára köztudomású ténynek minősül, ezért a bizonyítás ebben a körben sem lett volna nélkülözhető.

[52] A bíróságok a felperes keresetveszteségi járadékra való jogosultságát megállapították, és a járadék alapjának meghatározásakor a régi Ptk. 357. § (1) bekezdését alkalmazták, ami a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlagának figyelembevételét jelentette. Ezt az indokolta, hogy a felperes állítása szerint a kérdéses időszakban munkaviszonyban állt, és az a baleset után, 2011. október 31-én szűnt meg. Az abból származó bizonyítási nehézségek, hogy a felperes a baleset előtti jövedelmét teljeskörűen nem igazolta, és kizárólag a 2011. évi adóbevallást csatolta, a járadék alapjának a régi Ptk. 357. § (3) bekezdése szerinti, összehasonlító adatok alapján történő megállapítását nem indokolhatták. Ugyancsak a felperes terhére kellett értékelni a baleset után szerzett jövedelem összegének részbeni bizonyíthatatlanságát. Emellett a keresőképtelenség időtartamának meghatározásánál a másodfokú bíróság helyesen vette figyelembe a felperes személyes nyilatkozatát, és annak alapján helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a járadék a felperest 2012. október 15-ig illette meg.

[53] A keresetveszteségi járadék mellett külön igényelt erőmegfeszítési járadék kapcsán mindkét fokú bíróság helyesen állapította meg a követelés megalapozatlanságát. A rendkívüli

munkateljesítmény ugyanis önálló járadékigényt nem alapoza meg, azt a jövedelemveszteség számításánál kell figyelembe venni [Kúria Pfv.III.20.002/2020/4. (BH 2021.75.I.)].

[54] A nem vagyoni kártérítés mértékét érintő felülvizsgálati támadás esetében abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a bíróságok a felperest ért nem vagyoni hátrányokat teljeskörűen feltárták-e, azokat a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kellő súllyal értékelték-e, valamint ennek során figyelemmel voltak-e a kár bekövetkeztekori értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra (Kúria Pfv.III.21.191/2021/3.). A nem vagyoni kártérítés összegét meghatározó jogerős ítélet akkor sérti a régi Pp. 206. § (3) bekezdését, ha nem mérlegeli a per összes körülményét, vagy mérlegelése nem felel meg a logika követelményeinek (Kúria Pfv.III.21.399/2019/5.). Ehhez képest a felperes a felülvizsgálati kérelmében olyan hátrányt nem jelölt meg, amelyet a bíróságok ne értékelték volna. Ehelyett – a fellebbezésében foglaltakkal egyezően – az értékviszonyok változásának figyelmen kívül hagyását sérelmezte. Ezzel kapcsolatban abból kellett kiindulni, hogy a régi Ptk.-n alapuló ítélkezési gyakorlat is lehetőséget teremtett arra, hogy ha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a kártérítés a reparációs célt nem szolgálja, a bíróság – kellő indokok alapján – az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti sajátos cél kielégítését szolgáló nem vagyoni kártérítés összegét (EBH 2009.2041., BH 2007.6.). Ennek eldöntése tehát a bíróság mérlegelési körébe tartozik [Kúria Pfv.III.20.110/2020/6. (BH 2023.36.I.)]. Éppen ezért a nem vagyoni kártérítés mértékének a károkozásori értékviszonyok alapján, az azokban bekövetkezett változás figyelembevétele nélküli meghatározása az adott esetben sem sértette a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését. A másodfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá, hogy a felperes által felhívott eseti döntések a lényeges tényállásbeli különbségek okán az összehasonlítás alapjául nem szolgálhattak.

[55] A felperes az általa az államnak megfizetendő eljárási illeték törlesztésének jogszabályi alapját a felülvizsgálati kérelmében sem jelölte meg. E körben kizárólag a régi Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozott, ugyanakkor a per tárgyának értékét és abból kiindulva az illeték alapját az elsőfokú bíróság az adott jogszabályhelyet is alkalmazva, helyesen határozta meg.

[56] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

[57] Az alperesnek – felülvizsgálati ellenkérelem hiányában – a felperes által megtérítendő felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel.

[58] A felperes az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) és f) pontja] miatt meg nem fizetett, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet

13. § (2) bekezdése szerint, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2023. január 1-jétől hatályos 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjának megfelelően köteles megfizetni az állam javára. A Kúria az utóbbi IM rendelet 3. § (2) bekezdés d) és e) pontjára tekintettel tájékoztatja a felperest arról, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, és megfizetése során közleményként fel kell tüntetnie: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[59] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[60] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[61] A nem vagyoni kártérítés mértékét érintő felülvizsgálati támadás esetében abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy a bíróságok a felperest ért nem vagyoni hátrányokat teljeskörűen feltárták-e, azokat a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kellő súllyal értékelték-e, valamint ennek során figyelemmel voltak-e a kár bekövetkeztékori értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra.

[62] II. A felülvizsgálati eljárás szabályai nem adnak lehetőséget annak megítélésére, hogy a másodfokú bíróság bírāja elfogultnak tekintendő-e.

Budapest, 2023. április 25.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző